

süvít le a nézőtérre. Egy döbbenetes jelenetben a rémálmok lassított felvétele vetíti eléink öket fáradtan, kopottan, öregén, ahogy a közlekedési aluljáró tömege elnyel előlük egy ismeretlen sorsú fiatalembert: felnötté vált fiukat. Ez a rémálmom a nagyváros át-dübörgő forgalmával a fejük fölött: az életük.

Az életünk.

KOLTAI Tamás

K É P Z Ő M Ű V É S Z E T

ELVONATKOZTATOTT TÁJÁBRÁZOLÁS

A Vajdasági Képzőművészek Egyesületének Képtára, 1989. augusztus

Napjainkban is vannak olyan művek, amelyek a művészetet romlatlan értelmében, eredendő rendeltetésében képviselik. Eredendőnek gondolom ezt a rendeltetést, mert a változó tendenciák hullámai fölé emelkedve az emberi lét és a történelem folytonosan újrafogalmazandó kérdéseire próbál választ adni. Zsáki István kiállítása ezen ritka események közé tartozik.

A természeti jelenség ámulatot keltő káprázatát veszi kölcsön, elfeledtetve egy időre, hogy a természeti jelenség most éppen műalkotásnak álcázta magát. A festmény emberi alkotás, nem természeti jelenség, még ha annak elemi erejével hat is. Művészet, amely a meglepetés percei múltán a kérdező szemnek és értelemnek is készséggel feltárulkozik.

Képein két erő ütközik: a rend és a dráma. A két fogalmat azonban ki kell tágítani. Az ő rendje sohasem a geometria, sohasem a nyugalom. Ez a rend mindig kihívás. Szembefordulás a világ és az élet amorfi formáival. Rendje elfojtott-lefojtott nyugtalanság. A rendet megelőzi egy lezajlott harc, és a felülkerekedő rendbe óhatatlanul is belopakodik a dráma. A kép születése Zsákinál ősi harc és együtt munkálkodás az anyaggal. Művei hosszú alkotási folyamat eredményei, amelyet a művész és az anyag folyamatos együttes erőfeszítése, oda-vissza hatása jellemez. A kép e küzdelem során nyeri el formáját, amelyben az inspiráló ötlet, a látvány, az anyag és a festés során kirobbanó művészi indulat gesztusszerű megnyilvánulásainak néhol véletlenszerű lenyomatai egyformán hangsúlyosak. A táj átalakult, az idilli kép eltűnt, a drámai tartamok felé közelít, tragikus alaphangon szól, s az enyészet, a pusztulás, a sebek fájdalommal terhes világába kalauzolja befogadóit. Kifejezőeszközeit is e cél szolgálatába állította, festékfoltjai mint hegesedő sebek alakulnak színeket hordozó terekké. Egy-egy vörös sáv, egy-egy sárgán villódzó folt nyújt kiindulópontot és ad teret a színek együtt játszásában és az elmosódó egymás alatt, egymás mögött fölsejlő síkok, közegek harcában a legsikerültebb pillanatokban a drámai feszültségnek.

A természeti formavilág, ezen belül is a vajdasági síkság ősi látványát legjobb alkotá-

saiban igyekszik kozmikus vagy jelképertékű látomásokká is minősíteni. A realizmustól már jó ideje bizonyos lírai absztrakció felé halad, anélkül hogy elszakítaná a szálakat, amelyek a vajdasági tájhoz kötik. Festményein a konkrét kép, a valóságban is szemlélhető vajdasági sík vidék megjelenítése, leképzése helyére a szabad festői asszociáció futamaira épített, absztrakttá alakuló kompozíciók lépnek.

NÁRAY Éva

Intervenció a tájban, olaj, 1988